

TGAU

3000N20-1

DYDD MERCHER, 8 MAI 2019 – BORE

CYMRAEG IAITH

Uned 2

Darllen ac Ysgrifennu: Disgrifio, Naratif ac Esbonio

2 awr a'ch amser estynedig

Cyfenw _____

Enwau Eraill _____

Rhif y Ganolfan _____

Rhif yr Ymgeisydd 0 _____

I'r Arholwr yn unig		
	Marc Uchaf	Marc yr Arholwr
Adran A (Darllen)	30	
Adran B (Ysgrifennu)	40	
Cyfanswm	70	

DEUNYDDIAU YCHWANEGOL

Deunydd Darllen

CYFARWYDDIADAU I YMGEISWYR

Defnyddiwch inc neu feiro du, neu eich dull arferol.

Ysgrifennwch eich enw, rhif y ganolfan a'ch rhif ymgeisydd yn y blychau ar y dudalen flaen.

Atebwch BOB cwestiwn yn Adran A a B1.

Dewiswch UN o'r testunau yn Adran B2 ar gyfer y dasg ysgrifennu.

Ysgrifennwch eich atebion yn y lleoedd priodol yn y llyfryn hwn.

ADRAN A (DARLLEN): 30 MARC

**Yn yr adran hon mae 6 darn darllen ar y thema 'Arwyr'.
Darllenwch BOB un o'r darnau'n ofalus ac yna atebwch
y cwestiynau sy'n dilyn.**

**DARN DARLLEN 1
100 O ARWYR CYMRU**

**A1. Pa arwr gafodd 1,627 o bleidleisiau?
Rhowch ✓ yn y blwch priodol. [1]**

Owain Glyndŵr

Gareth Edwards

Tom Jones

David Lloyd George

DARN DARLLEN 2
ARWR (WICIPEDIA)

A2. Beth yw ystyr ‘anghyffredin’? [1]

Rhowch ✓ yn y blwch priodol.

	
Rhywbeth sy’n debyg iawn i bethau arferol	
Rhywbeth sy’n wahanol i bethau arferol	

DARN DARLLEN 3
ARWYR! #GWLADGWLAD

**A3. Ble byddwch chi'n gallu gweld y Casgliad
Portreadau Cenedlaethol? [1]**

A4. Pa ddiwrnod fedrwch chi ddim gweld yr arddangosfa? [1]

Rhowch ✓ yn y blwch priodol.

dydd Mawrth

dydd Mercher

dydd Iau

dydd Sul

DARN DARLLEN 4
ARWRES Y CYMRY – GWENLLIAN

**A5. Pa DDAU beth sydd wedi eu henwi ar ôl
Gwenllian? [1]**

Rhowch ✓ yn y blwch priodol.

cae a ffynnon

castell a thref

tref a chae

ffynnon a chastell

A6. Nodwch a yw'r brawddegau canlynol yn gywir neu'n anghywir drwy roi ✓ yn y golofn briodol. Mae un ateb wedi ei roi i chi'n barod. [2]

	CYWIR	ANGHYWIR
Bu farw Gwenllian yn 1100.		✓
Roedd Gwenllian yn ferch i Gruffudd ap Rhys.		
Roedd gan Gwenllian dri mab.		
Cafodd Gwenllian ei lladd mewn brwydr.		
Roedd llawer o ferched yn arwain brwydrau yn yr Oesoedd Canol.		

DARN DARLLEN 6
MERCI CYMRU

A8. Ym mha flwyddyn aeth lola Wyn, am y tro cyntaf erioed, i wylïo Cymru'n chwarae pêl-droed? [1]

A9. Sut mae teimpladau lola Wyn yn newid yn y darn isod? Dylech gyfeirio at y darn i gefnogi'ch ateb.

[4]

Tachwedd 17, 1993 y gwyliais fy ngwlad yn chwarae pêl-droed am y tro cyntaf erioed. Fyddwn i ddim wedi mynd i'w cefnogi oni bai bod fy nghariad newydd wedi cynnig tocyn i mi, a minnau'n ceisio creu argraff. Roedd angen i Gymru guro Romania er mwyn cyrraedd rownd derfynol prif bencampwriaeth pêl-droed am y tro cyntaf oddi ar 1958. Doeddwn i ddim yn deall pwysigrwydd y gêm, ond fe deimlais y siom pan fethodd Paul Bodin y gic o'r smotyn a chwalu gobeithion Cymru. Fe ddechreuais i fynd i fwy a mwy o gemau a dod i arfer â'r torcalon o golli. Flwyddyn yn ddiweddarach, roeddwn i wedi priodi'r cariad ac fe gafodd Iwan deithio i 99% o gemau oddi cartre Cymru. Roedd ef a'i ffrindiau wedi bod yn hynod ffyddlon wrth ddilyn y tîm. Roedd amod wrth gwrs i holl dripiâu'r dynion oddi cartre, sef bod y gwragedd yn cael trip pe bai Cymru, ryw ddydd, yn cyrraedd rowndiau terfynol pencampwriaeth pêl-droed. Pan gurodd Cymru Andorra, dechreuodd y cynllunio mawr ar gyfer Ffrainc 2016. Dw i'n fwy na pharod i rannu profiadau ar gyfryngau cymdeithasol fel arfer. Ond methais ag ysgrifennu unrhyw beth o werth am fy mhrofiad o fod yn Ffrainc ar y pryd, oherwydd yr ofn na fedrwn gyfleu'r gwir deimlad o fod yno. Allai geiriau ddim gwneud cyfiawnder â'r wefr a brofais yn ystod y mis.

**A10. Mae nifer o ansoddeiriau yn y darn isod.
Tanlinellwch UN ansoddair. [1]**

**Diwedd siwrnai bêl-droed hudol ac unigryw. Dyna'r
mis mwyaf lledrithiol, bendigedig, ardderchog dw i'n
ei gofio.**

A13. GOLYGU (5 MARC)

- (i) Darllenwch y frawddeg isod a dewiswch y gair cywir i lenwi'r bwlch drwy roi ✓ yn y blwch priodol. [1]

Daeth miloedd o bobl i weld yr arddangosfa ac roedd yn

_____ mawr.

atyniadol

fethiant

amhoblogaidd

llwyddiant

- A13. (ii) Darllenwch y frawddeg isod a dewiswch y diwedd sydd mwyaf addas drwy roi ✓ yn y blwch priodol. [1]**

Roedd y dyn yn gweithio'n galed iawn ac oherwydd hynny fe gafodd...

ei ddiswyddo'n ddirybudd.

ei wobrwyo â chyflog ychwanegol.

ei rybuddio am fod yn ddiog.

ei feirniadu'n hallt gan ei gyflogwr.

- A13. (iii) Dewiswch DRI gair o'r rhestr ganlynol a'u gosod yn y bylchau priodol. Gallwch dreiglo'r geiriau os oes angen. [3]

cenedl
cystal
cenhedlaeth
gwell

- (a) Mae Elin yn dda am wneud cacen ond mae Ffion

yn _____ .

- (b) Mae Tudur a Jac _____
â'i gilydd am ddarllen.

- (c) Mae pedair _____
o'r teulu yn y llun.

ADRAN B (YSGRIFENNU): (40 MARC)**B1. PRAWF DDARLLEN (5 MARC)**

- (i) **Gosodwch Y neu YR o flaen y geiriau canlynol. Dylech dreiglo os oes angen gwneud hynny. Mae un ateb wedi ei roi i chi'n barod. [3]**

car	y car
merch	
afal	
ysgol	
haf	
gwera	
drws	

B1. (ii) Pa UN o'r canlynol sy'n gywir? Rhowch ✓ wrth yr ateb cywir. [1]

ei gath hi

ei chath hi

(iii) Cywirwch y frawddeg ganlynol. Dylech ysgrifennu'r frawddeg yn gywir ar y llinell.

[1]

Dywed Elen bod mae hi'n teimlo'n sâl.

B2. Yn y dasg hon byddwch yn cael eich asesu ar ansawdd eich sgiliau YSGRIFENNU.

Dewiswch UN o'r canlynol i ysgrifennu amdano.

NAILL AI,

(a) Ysgrifennwch bortread o'ch arwr/arwres. Nid oes yn rhaid i'r person fod yn enwog. Dylech esbonio pam mae'r person yn arwr/arwres i chi. Gallwch sôn am

- ymddangosiad**
- cymeriad/personoliaeth**
- arferion**
- perthynas â phobl eraill**

NEU

B2. (b) Ysgrifennwch adroddiad papur newydd yn adrodd hanes arwr/arwres sydd wedi gwneud neu sydd yn parhau i wneud rhywbeth arbennig.

Mae 20 marc am gyfathrebu a threfn a 15 marc am ysgrifennu'n gywir. [35]

- Dylech geisio ysgrifennu rhwng 350 a 500 o eiriau.**
- Os byddwch yn defnyddio gwybodaeth o'r testunau bydd angen i chi ddefnyddio eich geiriau eich hun.**
- Gallwch gynllunio eich gwaith yn y blwch ar dudalen 30 cyn dechrau ysgrifennu ar y tudalennau sy'n dilyn.**
- Gallwch ddefnyddio tudalen ychwanegol sydd yng nghefn y llyfryn os bydd angen.**

CYNLLUN

